

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Hitek és gyakorlat

Mostanában divat lett panaszkodni. Jó, rendben van, van is okunk rá, sokszor. Országos méretekben arra, hogy még mindig nemigen lábál ki válságából a világgazdaság, azaz: most sem könnyebb a helyzetünk, mint egy-két évvel ezelőtt. Sőt! Aztán panaszkodunk mi, valamennyien, magánemberként, hogy kevesebből kell kijönnünk, mint korábban. Rendben van, ez összefügg az előzőekkel. És ez még csak nem is divat, inkább csak reakció. De panaszkodunk sok másért is, amiért talán nem kellene.

Morgolódik a vásárló (illetve hát a vásárolni szándékozó): már megint nem kapott gyermek-harisnyanadrágot. Otthon kávé, ketchupot, alkatrészt ehhez vagy ahhoz, s ki tudja, mit még. És panaszkodik X vállalat igazgatója: pang a piac, itthon és külföldön. Évről évre csökken újabban a forgalmuk. És a tévén az ország nyilvánosságához fordul a tervező: gyermekbútorai díjat nyertek külföldön, volna vevő rá, itt is, ott is, dollárért is, csak éppen gyártó nem kerül a föld alá sem. És elsírja bánatát Y vállalat igazgatója: egy-két termékük olyannyira kelendő, hogy képtelenek belőle legalább feleannyit gyártani, amennyire vevő lenne. Hát, ez borzalom!

Hát, ha nem is borzalom, de legalábbis érthetetlen. Legalábbis számomra, és a panaszok egy része. Mert azt még csak értem, hogy jelenlegi helyzetünkben hiánycikk az, amihez külföldről kellene a drága alapanyagokat, dollárért beszerezni. Azt is megértem, hogy nem lehet mindig olyasmit kapni, amit éppen exportálni is tudunk, mert hát fizetőképességünk fenntartása mindenekelőtt való. És az is rendjén való, ha olyasmit nem kapok, amit megfelelő gépek, eszközök hiján nem tudnak gyártani. Mert hát a gépeket is importálni kellene, beruházásra pedig ma igencsak vékonyan csordogál a pénz. Azt viszont már nehezen vagyok képes fölfogni, hogy amikor sok mindent hiába keresünk az üzletekben, olyasmit, amihez hazai és bőségesen rendelkezésre álló nyersanyag szükséges, speciális gépek sem kellene hozzá, exportra sem igen szállítunk nagy tételeket, miért nem gyártanak kellő mennyiségben. Miért, ha ugyanakkor ugyanazok a gyárak panaszkodnak sokszor: nincs piacuk, pang az üzlet. Tán az érdekeltséggel nincs minden rendben? Szabályozóinkkal?

Lehetséges. Legalábbis ezt látszik igazolni, hogy akkor is panaszkodnak igazgatók, ha nagyon veszik egy-egy terméküket. Úgy látszik, ez sem jó, ebben sem igazán érdekelték. A világ legnagyobb részén, azt hiszem, minden vállalatvezető hálat ad az égnek, hogy igazán kelendő valamilyen termékük. És örülne, hogy meglevő kapacitásait két, uram bocsá, három műszakban működtethetné, fejleszthetné, a biztos piac révén. A munkanélküliek közül, vagy netán nagyobb pénzért — ami bőven megérné — pedig bőségesen kapna embert is mindehhez. Hogy nálunk már alig akad, aki három műszakos munkarendre vállalkozna? És több bért sem fizethet egy vállalat, ha több munkára lenne szüksége, hiába van piaca. Hát, igen. De akkor is a jóra panaszkodik az, aki termékeinek kelendősége miatt kesereg. Még akkor is, ha ma sokszor legalább olyan kellemetlen a nagy kereslet egy-egy vállalatnak, mint a pangó piac. Mert azért változni fog a helyzet, változni fognak a szabályozók adta lehetőségek. Csak az a kérdés, változni, s eléggé gyorsan fognak-e változni az emberek?

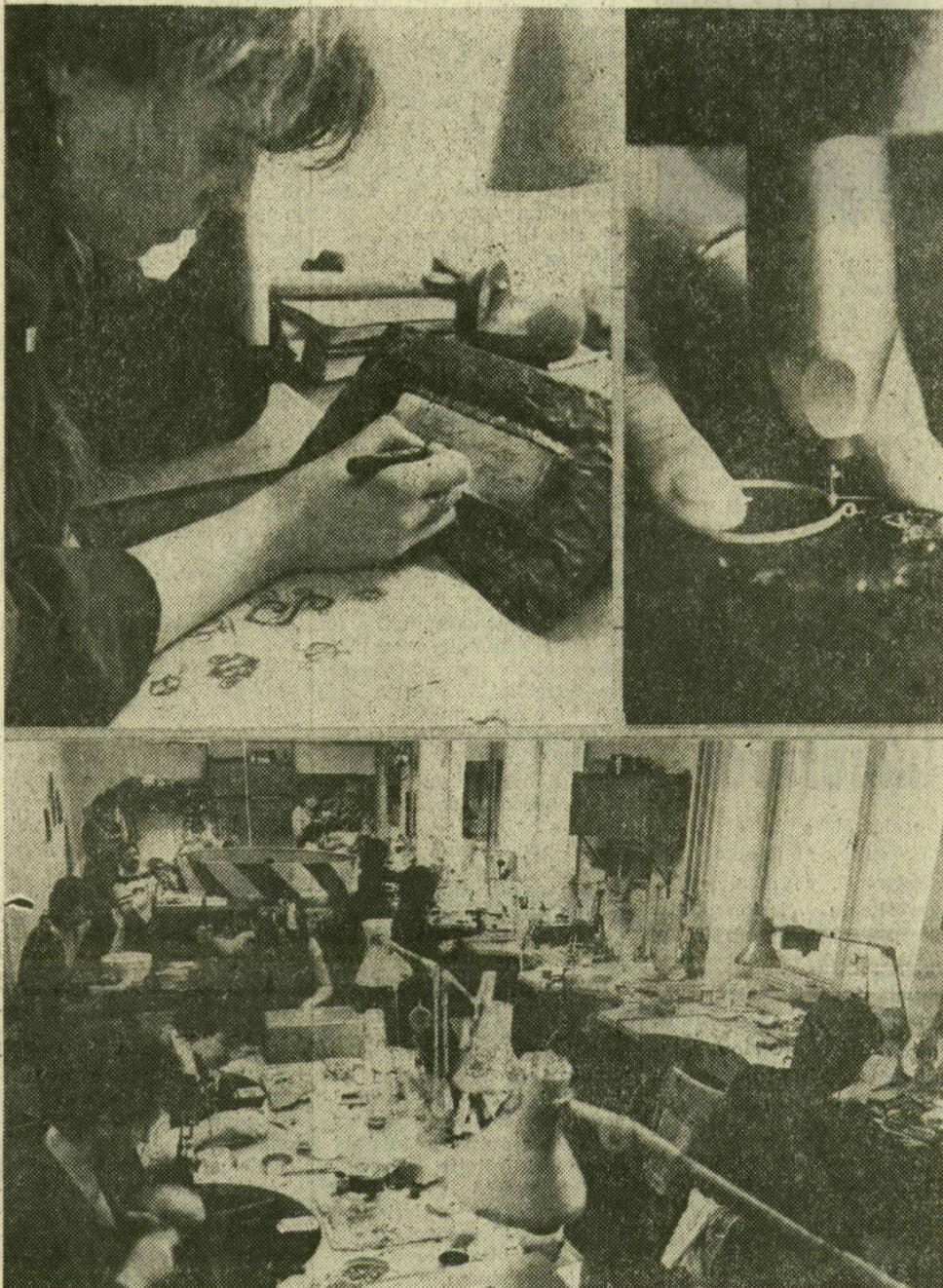
Szimpatikus volt a tervező, aki a tévén az Egyesült Államokban díjat nyert gyermekbútorainak sorsát panaszolta. Nincs rá gyártó — mondotta —, pedig külföldi vevők is érdeklődtek a bútor iránt. De hát az ipar elfogadhatatlan árajánlatot tett, s igazán nem gondolta komolyan, hogy belefog a dologba.

Mondhatnám: micsoda vállalat, szövetkezet az olyan, amelyik nem örül egy jónak tűnő üzletnek. Hisz a tervező szavain átsütött a hit: ez a bútor nagyon nagy siker lehetne. Bizonyosság rá a díj és az érdeklődés. Csakhogy... Aki ennyire hisz elképzeléseinek sikerében, miért nem próbál többet tenni azért, hogy azok valóra is váljanak? Miért nem próbál tőkét szerezni? Téveszmelléküzemagat, kisüzemet, vállalkozást, ki tudja, mit még — szervezni, vagy leányvállalatot összehozni. Mert ha jól tudom, Edisontól Kruppig, vagy Puskás Tivadarrig, Nobeltől Bellig, vagy Stephensonig a föltalálók nemcsak műszaki zsenik, hanem kiváló szervezők, vállalkozók is voltak. Ha nem lettek volna azok, ki tudja, ötletükből mikor lett volna telefon, acél, vegyi áru vagy gőzmozdony. Vajon mi lett volna, ha Ford csak kitalálja a T-modellt és a sorozatgyártást, és házalni kezd vele, ahelyett, hogy bizva ötleteiben, belevágott a dologba? Nem tudom.

Tudom, értelmetlen föltenni a „mi lett volna, ha...” kérdést. De azt hiszem, éppen ideje fölténnünk a „mi lesz, ha...” kérdését. Mi lesz, ha mi, emberek, nem változunk időben? Ha a munkás úv érzi, neki már nem kell újabb szakmát tanulnia? Ha a mérnök belevész műszaki észjárásába, és nem hajlandó közgazdasági és kereskedőfejjel gondolkodni — és viszont? Mi lesz, ha az ötletét mindenki magára hagyja, ha nem hajlandó valóra váltásán munkálkodni, ha önmaga nem is próbálja meg ellenőrizni a gyakorlatban, hogy gyártható-e, hogy elfogadható áron egyáltalán előállítható-e? Mert szép dolog a hit, önmagunkban. De hiteinknek csak a gyakorlat szolgálhat megmértetésül, a szellemi ötletet csakis a praxis válthatja át anyagi erővé, tőkévé, haszonná, jobb boldogulássá. Meggyőződéseink ereje is itt méretik meg hát igazán.

Szavay István

Aranyos munkahelyek

Nagy László felvétele

Dúskálnak aranyban, ezüstben, könnyűnekik 11 milliós nyereséget elérniük, gondolná az ember, olvasva a szegedi Órárszerész és Könnyűfém Szövetkezet tavalyi mérlegeredményét. Ki hinné, hogy még importhelyettesítéssel is foglalkoznak. Használt tört aranyból — ami csereakció révén kerül hozzájuk — új ékszerket készítenek.

1984-től az Óra-Ekszer Kereskedelmi Vállalat üzletei árusítják majd a szövetkezet termékeit, három megyében, Csongrádban, Békésben és Bács-Kiskunban találkoznak velük a vásárlók. 1983-ban 110 kilogramm szinaranyat dolgoztak föl az ügyes kezű ékszerkészítők. Jó hír volt az ott dolgozóknak, hogy elkészült az új nemesfém-előkészítő műhelyük.

Váncsa Jenő egyiptomi látogatása

Szombaton hazaérkezett az Egyiptomi Arab Köztársaságból Váncsa Jenő mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, aki Jusszej Vali Miraz egyiptomi mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter meghívására, szakemberek kíséretében tartózkodott az észak-afrikai országban. Váncsa Jenőt fogadta Hoszni Mubarak köztársasági elnök. A magyar miniszter tárgyalt az öntözési, a beruházási és a tervezési miniszterrel is. Meglátogatótt több kutatóintézetet és olyan mezőgazdasági üzemet, amelyet magyar vállalatok létesítettek, s előadást tartott a mansurai egvetem mezőgazdasági karán. A megbeszélések eredményeit jegyzőkönyvben rögzítették. Megállapították, hogy a két ország között mindenekelőtt a gabonatermelés, az édesvíz halászat, az öntözés, a talajjavítás, az agrárfelsőoktatás és a tudományos kutatás területén mélyíthető el a mezőgazdasági és élelmiszeripari együttműködés.

Technológiák a födémcserében

Megújuló újítás

Ha egy régi épületnél elengedhetetlenül szükséges a födémcsere, jönnek az építők és körülállványozzák a házat. Nemegyszer az újraépítéshez nélkülözhetetlen anyagokat az úttesten és a járdán tudják csak tárolni. A szakemberek az állványozásos technika még több hátrányát tudják sorolni. Az állványzat és az épület között bontási hézagot hagynak. Ezért ugyanaz a szerkezet gyakran nem alkalmas a bontásra és az építésre is. Az átszerelés nem kevés munkát és nem kis költséget jelent. Az állványok gátolják a gépesítést, lassítják az új födém építését. A hagyományos módszer egyszerre nagyon sok építőanyag tárolását igényli. Több éve létezik egy olyan technológia, amelynek alkalmazásakor a födémcserehez nem szükséges állványzatot építeni. Ez a megoldás a CSOMIÉP szakembereinek találmánya. Az első változat szerint az épület belsejében építenek fel egy bontózsálatot. Ez

hidraulikus berendezésekkel olyan magasságba emelik, ahonnan elvezethető a bontás. A régi födémről csak néhány acélgerenda marad. A zsálatot tovább emelik, és ez a szerkezet lesz az építési segédesszkeze is. A munkák elvégzése után a zsálat visszaereszthető, szétbontható, másutt ismét felszerelhető. Az új technológia kikísérletezése és sikeres alkalmazása után a feltalálók nem pihentek babérjaikon. A találmánynak egyre újabb és mind gazdaságosabb változatait készítették el. A következő megoldás szerint előbb a teljes épületben, felfelé haladva elvégzik minden szinten a födémek bontását. Majd amikor lefelé engedik a zsálatot, sorra építik az új födémeket. A harmadik megoldási módnál már külön zsálatot sem használnak. Az épület tetőzete alatt közvetlenül vasbetonból (vagyis födémről) elkészítik a munkaszintet. Lefelé haladva bontják a régi padlózatot. Az

előre elkészített födém mindig közvetlenül az éppen építendő új épületem alá engedik, és a betonozást ennek segítségével végzik el. Az először elkészült vasbetonszerkezetet a legalsó szinten építik be. Ez a változat 20—25 százalékkal olcsóbb a hagyományos, állványozásos megoldásnál. A helyszíni munkaigény az új módszerrel 50—60 százalékkal kevesebb. A legújabb változat szerint a legalsó szinten készítenek el az első vasbeton elemet. Majd olyan magasságba emelik, ahol a következő szint bontásának munkáját segítheti. Aztán beépítik az éppen lerombolt födém helyére, rajta pedig új szerkezetet öntenek. Kísérleteket kezdtek egy olyan megoldási móddal is, amikor valamennyi födém a legalsó szinten készítenek el. A CSOMIÉP szakemberei által kidolgozott technológiánál több fajta emelőgépet alkalmazható.

Javuló eredmények a takarmányozásban

Az állattenyésztésben javult a fajlagos takarmányfelhasználás, ami a következő szakmai munkán túl a rendszeres hatósági ellenőrzéseknek és az azokat követő intézkedéseknek is köszönhető. Az Állattenyésztési és Takarmányozási Minősítő Intézetben így összegezték a múlt évi vizsgálatok tapasztalatait: tavaly 1982-höz képest 2—2,5 százalékkal javult a nagyüzemekben az abrak- és fehérjetakarmány-felhasználás.

Egy évvel ezelőtt új szervezeti formában kezdte meg működését az intézet, amely tervezéssel, szervezéssel és szakmai teendők végzésével már nem foglalkozik, ellenben a minősítő és ellenőrző tevékenységgel annál inkább. Az ipari takarmányok hatósági ellenőrzése során, kb. 2 ezer vizsgálattal több mint 700 000 tonna importból származó növényi és állati fehérjetakarmányt ellenőriztek. Több esetben alapítottak meg minőségi hibát, s adataik alapján az illetékes külkereskedelmi vállalat, az Agrimpex kártérítést kért és kapott a szállítótól. A visszatérítés értéke meghaladta az 50 millió forintot. A hazai fehérjetakarmányok előállítását 370 esetben a helyszínen ellenőrizték, több mint ezer mintát vettek. A vizsgálatok alapján több mint 200 esetben értékesökentéssel hozták forgalomba a takarmányt, így módon a termelők olcsóbban jutottak hozzá az alacsonyabb tápértékű anyagokhoz.

A keveréktakarmány gyártását és forgalmazását szintén vizsgálták az ellenőrök, azért, hogy az állattenyésztők valóban az előírásnak megfelelő anyagokhoz jussanak, és ne okozzon gondot az etetésnél az esetleg kisebb tápanyag- vagy energiataralom. A szigorú ellenőrzések nyomán javult a takarmányok minősége, és így a termelők nagyobb biztonsággal etethették az állományt.